

SUOMALAISEN TALONPOJAN KOTILÄÄKÄRI. UUSI PARANNETTU LAITOS. PORVOOSSA 1856.

Första upplagan af denna nyttiga bok utkom redan 1838. Såsom titeln ger tillkänna och författaren, professor Lönnrot, i ett sex raders förord bekräftar, är denna nya upplaga af honom öfversedd och förbättrad. Den behöfver lika litet förordas som nyss förut nämnda skrift, emedan väl båda söka sig en väg till sina läsare. De, som vilja gagna allmogen och äro i tillfälle dertill, må blott göra för den bekant att den ena finnes till, och att den andra, som någon tid i bokhandeln saknats åter är tillgänglig. Läkareboken torde vara äfven ståndspersoner på landet välkommen, isynnerhet derföre, att den angifver ett antal enkla läkemedel ur det inhemska vextriket och sålunda ger dem anvisning att hålla dylika i beredskap både för påkommande eget behof och isynnerhet för den fattigare allmogens, som öfverallt i landet träget nog torde anlita dem. Bokens anvisningar i detta hänseende äro för hvar och en från läkare och aptek aflägsset boende af stort värde.

Lukemisia Nuorisolle. Ehuru vi helst undvika alla tidningsrevyer både för och emot, böra vi icke underlåta att rekommendera ifrågavarande blad hos alla dem, som nitälska för folkbildningen. Ungdomen i de bildade klasserna har stort förråd äfven af god läsning. För den Finska ungdomen finnes föga att läsa och detta till det mesta dåligt. En så verklig omsorgsfullt vald och med synnerlig talang framstäld läsning, som den bladet erbjuder, är derföre för denna ungdom en ovärderlig gåfva. De föräldrar, som förskaffa sig detsamma, skola snart i barnens förhöjda läslust och den väckelse till det goda, läsningen hos dem måste medföra, finna en riklig valuta för det ringa priset 92 kop. S:r. – Föräldrarne hafva sjelfva mycket att derur lära. Något gladare kunde dock bladet stundom vara.

J. V. S.

61 LITTERÄRA FÖRHÅLLANDEN I FRANKRIKE

Litteraturblad n:o 6, juni 1856

Det är ett gammalt ordspråk, att litteraturen är en spegelbild af samhällstillståndet. Om så förhåller sig – ty man får väl betvifla, att folkvisheten aldrig skulle misstaga sig – så borde man tro, att Frankrike är det land, som framför alla andra älskar konstitutionel frihet. Ingenstädes talar man om friheten med mera ifver, med mera saknad. Man får visserligen icke söka detta språk i dagbladen, ty de äro på befällning stumma. Men det nya i boklitteraturen, åtminstone de böcker, som läsas, genomgås nästan utan undantag af den frisinnigaste anda; och man kan icke tvifla, att det är denna anda, denna ton, som gör dessa skrifter säkra om framgång. Sådane äro *Souvenirs contemporains* af Willemain, *De l'Avenir politique de l'Angleterre* af Montalembert, en brochy af Gasparin *Après la paix*, af hvilken flera upplagor utkommit inom få månader, och tvenne af samma tanke uppfyllda och till samma uppmärksamhet berättigade arbeten, *Histoire du Protectorat de Richard Cromvell et du Rétablissement des Stuart* af Guizot och *L'Angleterre au XVIII siècle* af en annan Ludvig Philip's f. d. minister Rémusat. Man finner af dessa exempel, att de besegrade från 1848 appellera till framtiden och äro långt ifrån att »öfvergifva sitt

land», som de kalla det. Bedömer man den allmänna sinnesstämningen efter den ifver, hvarmed dessa böcker köpas och läsas, skulle man också tro, att det konstitutionela partiet är vida talrikare, än man ansett sig böra föruttsätta.

De båda banden af Guizot utgöra en fortsättning till hans *Histoire de la Révolution d'Angleterre* och omfatta blott de två åren från 1658 till 1660; men dessa två år äro också händelserika och visa, huru ett folk, som tröttnat vid omstörtningarne, revolutionen och despotismen, åter anförtrot ledningen af sina öden åt den gamla regentstammen. Der finnas naturligtvis flera likheter mellan allt detta och händelserna i Frankrike från 1848. man har förebrått Guizot att hafva sökt dem; man beskyller honom, att öfverallt göra förklenande allusioner på den närvarande styrelsen. Men det är att helt och hållet misskänna författaren, om man tillägger den utmärkta historikern så småaktiga motiver. Hela sitt lif igenom har han sysselsatt sig med Engelska revolutionens historia; och det är naturligt, att han, numera beröfvad magten, söker en för sig ärofull sysselsättning i vetenskapen, i det han återvänder till sina tidigare studier; det är likaså naturligt, att en statsman, som sett så mycket af världens gång, som genomlevvat så många omstörtningar utan att få nog af friheten mäter det förgångna med sin egen erfarenhetens mått. Hans verk är icke sammansatt af allusioner och epigrammer, utan innehåller allvarliga betraktelser, helsosama för alla partier. Guizot skrifver icke en satir utan ett historiskt arbete, och de i detsamma framställda läror om rättvisa och moderation gälla för hvar och en.

Remusat's »England i 18:e seklet» har också en annan titel: Studier och porträtter ur Englands regeringshistoria ända till Wilhelm III:s död. Det är en rad af biografier, i hvilka Bolingbroke, Horace Walpole, Junius, Burke och Fox äro hufvudfigurerna, som omgifvas af alla dem, hvilka under senaste århundrade spelat någon politisk rol i Storbritanien. Då Remusat skref den konstitutionela regeringens i England historia, ville han framställa de svårigheter, friheten har att besegra, och lära Fransmännen, att hon är ett verk af ihärdigheten, måttan och tålmodet; ty Frankrike har man hittills trott, att friheten skapas på några timmar genom en revolution och några dekret.

Remusats bok är snillrikt och lifligt skrifven. Den erbjuder väl en mindre allvarlig men derföre icke mindre lärorik läsning än Guizot's verk; ty äfven Remusat känner England väl och genom egen åskådning. Den mest intressanta delen deraf är inledningen, i hvilken Författaren berättar om de olika tider, på hvilka han uppehållit sig i England. Han var der 1827 såsom en ung liflig man, hvilken gör ett besök vid frihetens vagga, 1832 såsom Franska regeringens sändebud, 1852 såsom politisk flykting.

Remusat säger med afseende härpå: »Om olyckan också nedstämmer förhoppningarne så får hon likväl icke göra inkränkningar på öfvertygelsen. Vi måste bibehålla tron, om vi också låta hoppet fara. Andra må räkna sin karakterslöshet för vishet och berömma sig af att hålla jemna steg med händelserna, de må fritt afvärja sig den förtryckta sanningen som en villfarelse. Men tvingas man också att förändra sin ställning, så bör intet tvång verka på öfvertygelsen. Tiden skall tjena till att rätta våra fel, men icke att omstöpa våra grundsatser. Man kan icke skapa sig en ny ande för hvarje revolution; och det är människorna sjelfva, som göra ställningen obestående, det är de, som under förevändningen, att rätta sig efter förhål-

landena, hylla exemplets makt och alla intressets vexlingar, i det de förvända sanningen alltefter den egna fördelen. Man måste erkänna reaktionen, men blott för att förakta den: och ehuru kort lifvet är, måste man lära sig att vänta».

Det var under landsflykten Remusat skref dessa stolta, väl öfvertänkta ord. Landsflykten må erinra oss om en annan författare, hvilken likaså förvisad från sitt fädernesland utgifvit en bok, som väckt allmänt uppseende: jag talar om Victor Hugo. Vi vilja icke döma öfver hans uppträdande under senaste republiken; man bedömer icke strängt en man, som lider; och hvilka än hans fel varit, orättvisan af hans förvisning utplånar åtanken på dem. Skalden framträder här åter med ett mästarverk. Framgången af hans *Contemplations* är oerhörd, ehuru deras föroffentligande nu först är i sin början; de äro ett événement. V. Hugo har för sig alla dem – och deras antal är stort – hvilka icke stöta från sig de af händelserna besegrade, han har för sig alla dem, hvilka deltaga i smärtan hos en fader, som proskriptionen förbjuder att gråta på sitt barns graf. Det gifves ingen qvinna i Frankrike, som icke skall fälla tårar vid läsningen af de sköna stroferna: »Till henne, som jag lemnat i Frankrike», d. ä. till skaldens dotter, hvilken jemte sin make nära nog dagen efter brölloppet drunknade i Seinen och ligger begrafven i Harfleur.

Victor Hugo talar i sina dikter föga om sin landsflykt, men i hvarje rad skimrar dock genom skaldens stolthet hans lidande, och man kan vara säker, att dessa sköna verser skola till författaren återföra äfven dem, som hans politiska uppträdande från honom aflägsnat. Ty i Frankrike finner ingen större sympatiet, än den olyckliga och den landsflygtiga.

S:t Helena har för Napoleon gjort mera, än hans segrar. Guernsey gör V. Hugo mera intressant, än alla hans tal i pärschkammaren; och man kan betvifla, om han varit skapad för det politiska lifvet. Skalderna kunna icke hålla sig uppe i striden mellan de politiska passionerna, om de i den söka intaga en afgörande ställning.

— — —

Regeringens ansträngningar att för sig vinna några författare, bevisar, att hon icke känner sig rätt säker. En af de få mera betydande, som på senare tid slutit sig till henne, har icke haft någon framgång. Hans »Studier öfver Cæsar» vittna om en man, som saknar all kallelse för historieskrifning, som icke känner, hvad Tyskarne skrifvit i Romersk historie, och för hvilken Niebechr icke alls är till. Otvifvelaktigt är det förbittringen öfver detta fiasco, som ådragit Revue de Paris tvenne åtvarningar; ty detta blad hade dristat kriticera Herr Senatspresidenten. Sådane medel frambringa en verkan, helt och hållet motsatt den, man åsyftat.

62 INHEMSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 7, juli 1856

FINLANDS MINNESVÄRDE MÅN. ANDRA BANDETS 2:A H. H:FORS 1856.

50

Häftet innehåller lefnadsteckningar öfver *H. Hassel* af *B-r* (Brunér), *G. Björnram*, *A. B. Horn* och *J. Lilius* af Hr Rabbe, *Th. Rajalin* och *Mårten Stodius* af Hr Elmgren, samt *Paavo Korhonen* af Lönnrot.

Stodius och Hassel voro professorer i Åbo, den förre, teolog, från universitetets stiftelse, den senare, Latinare, efter stora ofreden. Den